

Kateřina Štiborová: Formální charakteristika keramiky z výplní sídlištních objektů z období Ha D/LT A na lokalitě Tuněchody u Chrudimi. Hradec Králové 2016, 116 s. textu s vloženými grafy, 13s obrazových příloh, databáze na CD. Diplomová práce

Předložená diplomová práce Kateřiny Štiborové se po sérii diplomových prací věnovaných archeologizaci keramiky na dané lokalitě soustřeďuje na vyhodnocení sezon 1997 – 1998 a 1999 – 2001. Cílem práce nebyla datace objektů, ale pokus o posouzení jejich výplní z pohledu formačních procesů pomocí vybraných vlastností keramických zlomků. Těmito vlastnostmi byl tzv. stupeň fragmentarizace, index lámavosti keramiky vytvořený Filipem Kovářem v roce 2016 v jeho diplomové práci, a tzv. slepky, tedy spojitelné keramické zlomky lomy z doby tvorby výplně objektu.

Autorka se potýkala s neúplností terénní dokumentace z výzkumných sezon rychnovského muzea. Přesto se snažila o hodnocení, které na konkrétním keramickém archeologickém materiálu mohlo testovat zvolené parametry. Autorka dělí svoji práci na část obecnou (53 stran) a vlastní analytickou (47 stran). V první podává přehled problematiky formativních procesů. Způsobů jak uchopit problém je jistě velké množství. A žádný z nich by nebylo snadné přehledně uspořádat. Autorčin pokus hodnotím za velmi zdařilý, byť místy kostrbatý. To však odpovídá náročnosti tématu. V druhé analytické části autorka popisuje obsah jednotlivých objektů daných sezón. Každý objekt hodnotí na základě jeho tvaru, výplně a vrstev, SF indexu a slepků. Každý objekt je textově interpretován. Tyto interpretace nemusí vždy vyznívat jako zcela jisté, ale v daném tématu tuněchodské lokality jde jistě o přístup nejkompexnější (i díky předchozím pracím).

Za výsledky své práce autorka považuje následující pozorování:

Obilní síla považuje za nejvhodnější typ objektu k posouzení vzniku výplně. Důvodem je možnost využití tvarové transformace. Ne celý soubor keramiky považuje autorka za vhodný k datování. Tento možný závěr považuji za cenný, zvláště s ohledem na stále ještě všeobecně přijímanou možnost „plošně“ sídliště datovat. Budoucnost musí směřovat k vytipování objektů k tomu vhodných. Svým přístupem se uvedená práce o verzi tohoto snaží. Za reprezentativní pro datování autorka považuje takový keramický materiál, kde

slepitelné kusy dosahují spolu s SF mediánem alespoň stupně terciálně promíšeného odpadu (tj. směs sekundárního materiálu s převahou materiálu terciálního). Jako ideální (by byl) materiál sekundární, nebo sekundárně promíšený, takový ale byl pouze v jednom objektu (silo 31/01) sledované plochy. Podobné parametry měl sice i objekt 21/97, zde ale byl problém určit, kdy se do něho dostala dobře dochovaná keramika. Zda brzy po jeho vyřazení z používání, nebo po dlouhé době. Pro autorku je to signál k tomu, že pouze využití slepků a SF indexu pro posouzení vzniku výplní nestačí. Za objekty nevhodné pro dataci autorka považuje polozemnice. V nich se vyskytovalo jen malé množství slepků a silně fragmentarizovaná keramika. V této souvislosti autorka upozorňuje na možný vliv potenciálního sledování výskytu neslepitelných kusů pocházejících ze stejné nádoby. Zde by však byla třeba rozsáhlejší diskuze. Takové zlomky by měly jistě představovat větší stupeň rozptýlu keramických zlomků obsažených v objektu. Meziobjektových vztahů určených na základě slepků autorka využila ke konstrukci názoru, že zahloubené objekty nebyly „odpadními jámami“. To podporuje i malý počet slepitelných zlomků v objektech (Tuněchody 5,9 %, Roztoky 17,7%) a vysoký stupeň fragmentarizace keramiky. Lze uvažovat spíše o planýrování plochy.

Za hlavní nedostatek autorka považuje v současnosti nedostatek našich znalostí o procesu zanášení objektů. Cenná se jeví i její doporučení pro exkavaci: je nutné vyzvednout všechny artefakty a exkavaci provádět tak, abychom znali co nejpřesněji obsah přirozených vrstev. Určitý nadhled autorky je patrný i v přihlášení se ke vhodně volenému citátu na s. 105.

Práci považuji za formálně velmi zdařilou. Na straně 102 je i vhodně vložená složená stránka, když to obrázek vyžadoval. Uvedené platí nejen díky textu, ale i obrazovým přílohám přímo v textu či na konci práce. Autorka předkládá rozsáhlý seznam použité literatury. Po jazykové stránce je práce zdařilá s minimem chyb. K výjimkám patří např. na s. 105 „nelze stahovat“, namísto nelze vztahovat. Pravděpodobně náročnost daného textu vedla v některých případech ke sporným vyjádřením, jako např. na s. 62, kde keramika z objektu 4/97 je kategoricky označena za starší než objekt. Nemusí to tak být.

Další poznámky považuji za vhodné diskutovat při obhajobě.

Práci považuji za velmi zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím ji
známkou **B**

Doc. PhDr. Radomír Tichý, PhD., vedoucí práce

19.1. 2017 Hradec Králové